

HRVATSKI JEZIK

ISPITNI KATALOG ZA EKSTERNU Maturu U ŠKOLSKOJ 2023./2024. GODINI

Predmetno povjerenstvo za hrvatski jezik:

1. Klaudija Mlakić Vuković, prof. hrvatskog jezika (KŠC Sarajevo) – predsjednica
2. Sanja Jelović, prof. hrvatskog jezika (KŠC Zenica) – članica
3. Ljiljana Nikešić, prof. hrvatskog jezika (KŠC Tuzla) – članica
3. Ivana Zekić, prof. hrvatskog jezika (KŠC Travnik) – članica
4. Katarina Bešić, prof. hrvatskog jezika (KŠC Bihać) – članica

Veljača, 2024.

SADRŽAJ

1. UVOD
2. OPĆI CILJEVI ISPITA I ISHODI ZNANJA
  - A) JEZIK
  - B) KNJIŽEVNOST
3. VRSTE ZADATAKA I OCJENJIVANJE
4. UPUTA ZA TESTIRANJE

ZADATCI

1. Jezik (razvoj jezika, gramatika/slovnica i pravopis/ortografija)
  - 1.1. Razvoj jezika
  - 1.2. Fonetika i fonologija
  - 1.3. Morfologija
  - 1.4. Sintaksa
  - 1.5. Tvorba riječi
  - 1.6. Pravopis/ortografija
  - 1.7. Leksik
2. Književnost (teorija književnosti), medijska kultura
  - 2.1. Književnost
  - 2.2. Medijska kultura

PRIMJER URAĐENOG TESTA

RJEŠENJA ZADATAKA

LITERATURA

1. UVOD

Na osnovi članka 78. Uredbe o odgoju i obrazovanju u Sustavu katoličkih škola za Europu učenici i učenice, nakon završene devetogodišnje osnovne škole, polažu eksternu maturu. Eksternom maturom se provjeravaju znanja, sposobnosti i vještine stečene tijekom devetogodišnjeg obrazovanja.

U tom cilju napravljen je katalog za polaganje ispita eksterne mature iz predmeta HRVATSKI JEZIK koji obuhvaća najvažnije programske sadržaje iz materinskog jezika što će poslužiti učenicima i učenicama kao kvalitetna osnovica za nastavak daljnjeg školovanja.

Katalog zadataka za polaganje eksterne mature temeljni je dokument ispita u kojem su navedeni opći ciljevi ispita, struktura **testa** zasnovana na programskim odrednicama Nastavnog plana i programa devetogodišnje osnovne škole, pravilima izrade testa, literaturi i zadacima označenim brojevima od 1 do 200, kao i označenim brojevima rješenja zadataka.

2. OPĆI CILJEVI ISPITA I ISHODI ZNANJA

Ovim se ispitom želi provjeriti razina usvojenih znanja i stupanj sposobnosti koje su učenici i učenice razvili/razvile tijekom devetogodišnjeg osnovnog obrazovanja u skladu s ciljevima i zadacima za poučavanje Hrvatskog jezika prema Nastavnom planu i programu devetogodišnje osnovne škole. Poslije završenog devetog razreda osnovne škole, učenici/učenice bi trebali/trebale:

- poznavati jezičnu i pravopisnu normu i dosljedno je primjenjivati;
- razumjeti sadržaj i značenje književnoumjetničkog teksta, sadržaj i namjenu neumjetničkog teksta;
- poznavati i koristiti se književnoteorijskim nazivljem.

A) JEZIK

U oblasti jezika učenici/učenice bi trebali/trebale:

- poznavati povijesni razvoj materinskog jezika;
- poznavati razvoj i vrste pisama;
- definirati pojam jezika i standardnoga jezika;
- definirati i razlikovati jezične jedinice;
- prepoznavati, razlikovati, tumačiti i primjenjivati glasovne promjene i odstupanja;

- poznavati vrste naglasaka i mjesto naglasaka u riječi (naglašene i nenaglašene riječi, pojam naglasne cjeline);
- poznavati i razlikovati vrste riječi i znati njihove morfološke osobine (značenja, promjene i gramatičke kategorije);
- poznavati i razlikovati službu/funkciju riječi u rečenici;
- razumjeti i primjenjivati načine povezivanja jednostavnih rečenica u složenu;
- razumjeti i prepoznavati odnose među klauzama/surečenicama u složenoj rečenici;
- prepoznavati vrste nezavisno složenih rečenica i znati tipične veznike;
- prepoznavati vrste zavisno složenih rečenica;
- poznavati tvorbu riječi (prefiks, sufiks, korijen riječi i načini tvorbe riječi);
- poznavati i primjenjivati osnovna pravopisna pravila (uporaba velikog i malog slova, sastavljeno i rastavljeno pisanje riječi, uporaba čestice ne, pisanje riječi s glasovima: č, ć, dž, đ, j, h, je/ije/e/i, interpunkcijski/rečenični znakovi, pisanje kratica, upravni govor);
- primjenjivati osnovna znanja iz oblasti leksikologije i vladati leksikom svoga jezika;
- prepoznavati različite funkcionalne stilove.

A) KNJIŽEVNOST

U oblasti književnosti učenici/učenice bi trebali/trebale:

- razlikovati narodnu/usmenu od umjetničke/pisane književnosti;
- prepoznavati vrste i obilježja narodnih/usmenih pjesama;
- poznavati obilježja književnih rodova;
- poznavati nazive književnih vrsta;
- definirati književne vrste;
- prepoznavati osjećaje izražene u lirskoj pjesmi;
- uočavati i određivati stilska izražajna sredstva;
- prepoznavati vrstu pjesme prema temi;
- primjenjivati znanja o organizaciji strofe/kitice i stiha;
- prepoznavati i određivati vrstu pjesme prema obliku;
- prepoznavati naslov djela, ime autora i vrstu književnog djela na osnovi danog ulomka;
- povezivati naslov književnog djela i ime autora/autorice;
- povezivati vrstu i naslov književnog djela;
- definirati pojam epskih vrsta različitog podrijetla;
- prepoznavati motive i kompoziciju;

- razlikovati pojedine dramske vrste;
- prepoznavati suštinu dramske radnje, dramskog sukoba, oblike dramskog govora (monolog i dijalog);
- određivati kompoziciju dramskog djela;
- poznavati određene pojmove iz medijske kulture (televizija, tisak, film i strip).

3. VRSTE ZADATAKA I OCJENJIVANJE

U testu su upotrijebljeni zadatci objektivnog tipa, a rješavaju se:

- davanjem odgovora na pitanje kojim se traži točno navođenje podataka;
  - dvočlanim odabirom (DA/NE);
  - višečlanim odabirom (tri, četiri ili više ponuđenih odgovora):
- a) prepoznavanjem točne tvrdnje, i
  - b) zaokruživanjem točnog odgovora na osnovi ponuđenih rješenja.

4. UPUTA ZA TESTIRANJE

Vrijeme rješavanja zadataka je 90 minuta. Pisati se može nalivperom ili kemijskom olovkom isključivo pisanim slovima. Obratiti pozornost na preglednost i čitljivost rada. Važno je pažljivo pročitati upute za rješavanje zadataka i bilježenje točnih odgovora. Broj bodova koji se može osvojiti je 10. Svaki je zadatak bodovan jednim bodom. Zadatak, koji se sastoji iz dvaju ili četiriju dijelova, boduje se, također, jednim bodom (npr. 2 x 0,50 = 1 bod ili 4 x 0,25 = 1 bod).

Zadatak će se vrjednovati s 0 bodova ako je:

- netočan,
- zaokruženo više odgovora, a traži se jedan i
- nečitko i nejasno napisan.

ZADATCI

1. Jezik (razvoj jezika, gramatika i pravopis)

1.1. Razvoj jezika

1. Dopuni.

- a) Jezik je sredstvo _____.
- b) Prvi pisani jezik svih Slavena je _____ jezik.

2. Zaokruži točnu tvrdnju.

Konstantin (Ćiril) je tvorac:

- a) glagoljice
b) latinice
c) ćirilice.

3. Odgovori.

- a) Kojim pismom je napisana *Baščanska ploča*?

_____

- b) Koja pisma su u službenoj uporabi danas u Bosni i Hercegovini?

_____

4. Zaokruži točnu tvrdnju.

Prvo slavensko pismo je:

- a) latinica
b) ćirilica
c) glagoljica.

1.2. Fonetika i fonologija

5. Dopuni.

- a) Glas je najmanja govorna jedinica koja služi za razlikovanje riječi, a znak kojim se bilježi u pismu naziva se _____.
- b) Glas nastaje prolaskom zračne struje kroz _____ organe.
- c) Glasovi se u našem jeziku dijele na samoglasnike/otvornike/vokale, sonante/zvonačnike i _____.
- d) U našem jeziku postoji pet samoglasnika/vokala. To su: _____.

6. Zaokruži DA ili NE.

- a) Znanost koja proučava glasove na razini govora naziva se fonetika. DA NE
b) Kada se u pojedinim riječima nađu glasovi koji ne mogu stajati jedan do drugog, dolazi do glasovnih promjena/alternacija. DA NE

7. Dopuni.

- a) Promjena suglasnika **k, g, h (c i z)** u **č, ž, š** ispred samoglasnika **e** ili **i** naziva se _____.
b) Glasovna promjena u kojoj dolazi do spajanja nepalatalnih suglasnika s glasom **j** pri čemu nastaju palatalni suglasnici naziva se _____.
c) Ako se glas **a** u pojedinim oblicima riječi javlja, a u drugim oblicima iste riječi ne javlja, takvo **a** naziva se _____.
d) Promjena suglasnika **k, g, h** u **c, z, s** ispred samoglasnika **i** naziva se _____.

8. Navedi nazive glasovnih promjena koje su izvršene u sljedećim riječima.

- a) dječak – dječaće _____
b) ćevap – ćevabdžinica _____
c) majka – majci _____
d) žut – žući _____

9. Napiši naziv odgovarajuće glasovne promjene. Pazi! Jedan ponuđeni naziv će ostati neupotrijebljen.

(sibilarizacija, palatalizacija, jotacija, jednačenje suglasnika po zvučnosti, jednačenje suglasnika po mjestu tvorbe)

- a) vrapci, glazba _____
b) trbušćić, nošnja _____
c) pečem, junače _____
d) glađu, žbunje _____

10. Napiši traženi oblik riječi i odredi glasovnu promjenu.

- a) oblik genitiva jednine imenice *gledalac* – _____
b) glasovna promjena – _____

11. Napiši nominativ i genitiv množine imenice *čitalac*.

- a) nominativ množine – _____
b) genitiv množine – _____

12. Napiši koji si oblik riječi dobio/la dodavanjem nastavka i odredi glasovnu promjenu.

- a) duh-e > _____
b) glasovna promjena _____

13. Navedi naziv glasovne promjene od koje se odstupa u oblicima riječi: *izljubiti, ozljeda, jedanput, crvenperka* _____.

14. Dopuni.

U riječima *gradski, odšteta, podtip* nije došlo do prelaska glasa **d** u **t** zato što su ovo primjeri odstupanja od _____.

15. U svakom paru riječi podcrtaj riječ koja je pravilno napisana.

- a) predsjednik ili pretsjednik
- b) odšteta ili otšteta
- c) jedamput ili jedanput
- d) bežični ili bezžični

16. Napiši riječ koju si dobio/la dodavanjem prefiksa/predmetka i prepoznaj glasovnu promjenu.

- a) od+pjevati > _____
- b) glasovna promjena _____

17. Napiši oblik deminutiva/umanjenice navedene imenice i prepoznaj glasovnu promjenu.

- a) kruh – _____
- b) glasovna promjena – _____

18. Napiši glagolsku imenicu od navedenog glagola i prepoznaj glasovnu promjenu.

- a) voziti – _____
- b) glasovna promjena – _____

19. Napiši slovima redni broj od glavnog broja *sedam* uz navedenu imenicu.

Prepoznaj izvršenu glasovnu promjenu.

- a) _____ razred
- b) glasovna promjena – _____

20. Napiši:

- a) oblik komparativa pridjeva *mlad*: _____
- b) kako je nastao glas *đ* u dobivenom obliku komparativa: _____

21. Ijekaviziraj riječi.

- a) video – _____
- b) smeh – _____
- c) vežba – _____
- d) dete – _____

22. Napiši nominativ množine navedenih imenica.

- a) snijeg – _____
- b) lijek – _____

23. Odgovori.

Koja se glasovna promjena izvršila u primjerima: *crn – crnji, prut – pruće, drag – draži?*

_____

24. Odgovori.

- a) Kako glasi dativ množine imenice *bubreg*? _____
- b) Koju glasovnu promjenu uočavaš? _____

25. Zaokruži točan odgovor.

Riječi *sljepilo* i *ozljeda* su primjeri odstupanja od:

- a) sibilizacije
b) jednačenja suglasnika po mjestu tvorbe
c) jednačenja suglasnika po zvučnosti.

26. Dopuni.

Najmanja izgovorna cjelina u riječi naziva se _____.

27. Riječ *kilometar* podijeli na slogove – _____

Iz iste riječi:

- a) prepisi jedan samoglasnik/vokal – _____
- b) prepisi jedan suglasnik/konsonant – _____
- c) prepisi zatvoreni slog – _____

28. Riječ *elektroinženjer* rastavi na slogove. _____

29. Pozorno pročitaj navedene tvrdnje. Zaokruži DA ili NE.

a) Jednosložne riječi imaju samo silazne naglaske/akcente.	DA	NE
b) <i>Ušla je u školu</i> . U navedenoj rečenici riječ <i>u</i> je prednaglasnica/proklitika.	DA	NE
c) <i>Vratila se iz škole</i> . U navedenoj rečenici riječ <i>iz</i> je zanaglasnica/enklitika.	DA	NE
d) Nenaglašena riječ stoji ispred ili iza naglašene riječi i čini s njom naglasnu/akcenatsku cjelinu.	DA	NE

30. Zaokruži točan odgovor.

U jednoj od navedenih riječi nositelj sloga je sonant/zvonačnik *r*. Koja je to riječ?

- a) Mornar.
b) Razum.
c) Crv.
d) Riba.

31. Zaokruži slovo ispred riječi s kratkim naglaskom:

- a) miš
b) most
c) sunce.

32. Napiši nazive četiriju vrsta naglasaka/akcenta u našem jeziku.

- a) _____
- b) _____
- c) _____
- d) _____

33. Zaokruži točnu tvrdnju.

Enklitike/zanaglasnice su nenaglašeni oblici pomoćnih glagola, nenaglašeni oblici osobnih zamjenica, povratne zamjenice i čestica *li*. DA   NE

1.3. Morfologija

34. Dopuni.

S obzirom na promjenjivost, riječi se dijele na:

- a) _____,
- b) _____,
- c) polupromjenjive.

35. Zaokruži slovo ispred promjenjive vrste riječi.

- a) ti, vaš, nešto
- b) i, ili, ali
- c) danas, dolje, mnogo

36. Zaokruži slovo ispred nepromjenjive vrste riječi.

- a) vrijedan, star, duhovit
- b) u, na, po
- c) pišem, šetam, spavam

37. Dopuni.

U našem jeziku postoje tri vrste promjena riječi. Napiši njihove nazive.

- a) promjena po padežima – _____
- b) promjena po osobama/licima i vremenima – _____
- c) stupnjevanje – komparacija

38. Zaokruži točan odgovor.

Imenice *drvo, kamen, voda* su:

- a) osobne
- b) gradivne
- c) zbirne.

39. Zaokruži točan odgovor.

Imenice *drveće*, *momčad*, *grožđe* su:

- a) opće
- b) gradivne
- c) osobne
- d) zbirne.

40. Napiši kojoj vrsti riječi pripadaju naglašene riječi u sljedećim rečenicama.

- a) **Na** školskoj ploči napisana je pjesma. _____
- b) Pripremio sam se **dobro** za današnji nastup. _____
- c) **Ih**, kako smo uživali! _____
- d) Čitate **li** knjige? _____

41. Zaokruži točne tvrdnje.

Dvije gramatičke kategorije koje nisu svojstvene pridjevima su:

- a) vid
- b) padež
- c) način
- d) broj
- e) rod
- f) osoba/lice.

42. Odredi u kojim su padežima naglašene riječi.

- a) Napisao sam posvetu **u knjizi**. _____
- b) **Ana**, umiri se! _____
- c) Stanujem **u neboderu**. _____
- d) Pijem toplu **čokoladu**. _____

43. Zaokruži točan odgovor. U kojem su padežnom obliku izdvojene riječi?

U srpnju ću se kupati **u moru**.

u srpnju

- a) lokativ
- b) dativ

u moru

- a) lokativ
- b) dativ

44. Pročitaj sljedeću rečenicu i riješi zadatke.

Na drvenom podu leže bijele klizaljke.

Izdvoji.

- a) glagol _____
- b) opisni pridjev _____
- c) gradivni pridjev _____
- d) prijedlog _____

45. Dopuni rečenice odgovarajućim oblikom *imenice*, *pridjeva* ili *glagola* koji se nalazi u zagradi.

- a) Marko je _____ (donijeti) igračke u školu.
- b) Danas ćemo vježbati pisanje (rimski) _____ brojeva.
- c) Brat i sestra su _____ (nasmijati se).
- d) Na izložbu je došlo mnogo _____ (posjetitelj).

46. Pridruži odgovarajući broj padežnom pitanju.

1. dativ	koga? čega?
2. instrumental	komu? čemu?
3. genitiv	tko? što?
4. nominativ	(s) kim? čim?

47. Zaokruži rečenicu u kojoj je upotrijebljena povratno-posvojna zamjenica.

- a) Otkrit ću ti moju tajnu.
- b) Otkrit ću ti svoju tajnu.

48. Napiši oblik komparativa navedenih pridjeva.

- a) blijed – _____
- b) dobar – _____

49. Napiši oblik superlativa sljedećih pridjeva.

- a) jak – _____
- b) visok – _____

50. Zaokruži slovo ispred skupine riječi koje se ubrajaju u osobne zamjenice.

- a) tko, čiji, koji
- b) nitko, svatko, nešto
- c) ti, mi, ja
- d) naš, moj, njen

51. U svim rečenicama zaokruži po jednu posvojnu zamjenicu.

- a) Vrati mi moju knjigu.
- b) Uvijek si dobrodošao u naš dom.
- c) Pronašla sam vaše ključeve.
- d) Tvoje dobro raspoloženje pozitivno utječe na mene.

52. Zaokruži DA ili NE.

a) Riječi koje zamjenjuju imenice nazivaju se zamjenice.	DA	NE
b) Odnosne zamjenice u zavisno složenim rečenicama povezuju surečenice/klauze i imaju službu veznika.	DA	NE
c) Osobne zamjenice su nepromjenjive riječi.	DA	NE
d) Povratna zamjenica <i>sebe/se</i> zamjenjuje osobnu zamjenicu.	DA	NE

53. Napiši zamjenice u odgovarajućem obliku.

a) Rastanak s _____ mi je teško pao.
(ti)

b) Pomozi _____ da uradim zadaću.
(ja)

c) Hoćeš li s _____ u kino?
(mi)

d) Dugo sam _____ mahala s prozora.
(on)

54. Odgovori.

Što su glagoli?

---

55. Navedene glagole razvrstaj prema značenju: *čitati, grmjeti, veslati, sjediti.*

a) radnja: _____

b) stanje: _____

c) zbivanje: _____

56. Od svršenih glagola načini nesvršene:

a) zaroniti _____

b) pobjeći _____

c) pročitati _____

d) oprati _____

57. Zaokruži neodređeni/bezlični glagolski oblik.

imperfekt, infinitiv, imperativ

58. Pridruži odgovarajući broj glagolskom obliku.

1. prezent   slušati _____

2. perfekt   slušam _____

3. infinitiv   slušat ću _____

4. futur I.   slušala sam _____

59. Dopuni.

S obzirom na to ukazuju li na osobu/lice ili ne, sve glagolske oblike dijelimo na:

a) _____

b) _____

60. Pozorno pročitaj navedenu rečenicu i riješi zadatke prema zahtjevima.

Mačka leži na krovu.

a) Istu rečenicu napiši tako da glagol bude u perfektu.

---

b) Istu rečenicu napiši tako da glagol bude u futuru I.

---

61. Glagol *voljeti* napiši u oblicima muškog i ženskog roda jednine glagolskog pridjeva radnog.

a) _____

b) _____

62. Odredi kojoj vrsti riječi pripadaju naglašene riječi u navedenoj rečenici.

*Otkrio **sam** igru **koja** će se **mного** svidjeti mojim **prijateljima**.*

a) sam – _____

b) koja – _____

c) mnogo – _____

d) prijateljima – _____

63. Odredi kojoj vrsti riječi pripadaju izdvojene riječi.

***Mliječna** magla **pokrila** je **grad i** rijeku.*

a) mliječna – _____

b) pokrila – _____

c) grad – _____

d) i – _____

64. Zaokruži točan odgovor.

Riječi: *s, prema, u, od, iznad, na* su prilozima.

DA NE

65. Zaokruži točan odgovor.

Kojoj vrsti pripadaju navedene riječi?

umoran, narančast, drven, sestrin

a) Imenicama.

b) Pridjevima.

c) Glagolima.

1.4. Sintaksa

66. Zaokruži točne odgovore.

U predikatnom skupu se uz predikat nalaze i:

- a) apozicija
- b) priložna oznaka
- c) subjekt
- d) objekt.

67. Odredi službu riječi u rečenici.

Valovi su izbacili školjku na plažu.

- a) predikat – _____
- b) subjekt – _____
- c) objekt – _____
- d) priložna oznaka – _____

68. Odredi službu riječi u rečenici.

Ljetni pljusak kratko traje.

- a) traje – _____
- b) pljusak – _____
- c) kratko – _____
- d) ljetni – _____

69. Zaokruži točan odgovor.

Dijete je voljelo voziti bicikl u parku.

U navedenoj rečenici predikat je:

- a) voljelo voziti
- b) voziti bicikl
- c) je voljelo voziti
- d) je voljelo.

70. Odredi tražene službe/funkcije u navedenoj rečenici.

Ivo Andrić, nobelovac, napisao je mnoge romane.

- a) apozicija _____
- b) atribut _____
- c) objekt _____
- d) subjekt _____

71. Zaokruži točan odgovor.

U kojoj rečenici je upotrijebljen imenski predikat?

- a) Dan je oblačan.
- b) Sjedili smo na klupi.
- c) Maja želi odrasti.
- d) Naučila sam igrati odbojku.

72. Zaokruži točan odgovor.

Od ponuđenih primjera sintagma je:

- a) čaj
- b) čaj od mente
- c) od mente.

73. Odgovori.

a) Što je rečenica?

---

b) Što su surečenice/klauze?

---

74. Zaokruži slovo ispred jednostavne proširene rečenice.

- a) Otišla sam u knjižnicu da posudim knjigu.
- b) Gledajući film, zadrijemala sam pred televizorom.
- c) Volim jesen jer oboji krošnje.

75. Dopuni.

Odnos među surečenicama/klauzama u složenoj rečenici može biti:

- a) _____
- b) _____

76. Zaokruži dvije tvrdnje koje se odnose na navedenu rečenicu.

Sjedio je u parku i čitao novine.

- a) Odnos među klauzama je zavisan.
- b) Odnos među klauzama je nezavisan.
- c) Navedena rečenica je sastavna.
- d) Navedena rečenica je rastavna.
- e) Navedena rečenica je suprotna.

77. Pored svake rečenice napiši je li zavisno složena ili nezavisno složena.

- a) Kupila sam haljinu koju sam željela. _____
- b) Želio je doći, ali nije stigao. _____
- c) Vesela sam pa se smijem. _____
- d) Skočio je iz kreveta čim je otvorio oči. _____

78. Ispred svake rečenice napiši odgovarajući broj.

- 1. sastavna _____ Ako te bude zanimalo, sve ću ti ispričati.
- 2. vremenska _____ Ubrao je jabuku i pružio je bratu.
- 3. zaključna _____ Ustajem rano, zato sam često pospana.
- 4. pogodbena _____ Kad se vratim kući, napisat ću zadaću.

79. U navedenoj rečenici priložnu oznaku (označenu u zagradi) izrazi odgovarajućom vremenskom surečenicom. (Vraćajući se) iz škole, razmišljao sam o svom rođendanu.

---

80. Napiši odgovarajući veznik. Pazi! Dva će ostati neupotrijebljena.
samo, ako, nakon što, iako, ni, jer

- a) Legao sam u krevet _____ sam oprao zube.
- b) _____ poželiš društvo, nazovi me.
- c) _____ je znao odgovor, nije ga želio reći.
- d) Svi su sjedili u učionici, _____ je redar stajao u hodniku.

81. Zaokruži slovo ispred suprotnih veznika.

- a) a, ali, nego, već, no
- b) samo, jedino, osim
- c) i, pa, te, ni, niti
- d) dakle, zato, stoga

82. Navedenu rečenicu napiši u inverziji (obrnutom slijedu).
Prestali smo pričati kad je nastavnik ušao u razred.

83. Pozorno pročitaj rečenicu i zaokruži slovo ispred pravilnog odgovora.
Sve možeš kupiti, jedino ljubav ne možeš.

Navedena rečenica je:

- a) sastavna
- b) isključna
- c) suprotna.

84. U sljedećim rečenicama pravilno upotrijebi prijedloge. Pripazi na značenja uzroka i namjere!

zbog, radi

- a) U knjižnicu idemo _____ posudbe knjiga, ali često smo tu i za vrijeme sata lektire.
- b) Cvijeće miriše _____ toga što s njegovih latica hlape mirisna ulja.

1.5. Tvorba riječi

85. U riječi primorje odredi:

- a) prefiks/predmetak _____
- b) sufiks/dometak _____

86. Prepoznaj točnu tvrdnju.

Etnici *Bosanac, Njemica, Zagrepčanka* tvore se sufiksacijom.

DA NE

87. U navedenoj porodici riječi prepoznaj i napiši korijen riječi.

more, morski, primorje, podmorski, moreplovac, mornar

korijen riječi: _____

88. Dopuni.

a) Izvedenica je tvorenica nastala _____.

b) Nove riječi koje nastaju slaganjem nazivaju se _____.

89. Podcrtaj polusloženice.

visibaba, lovor-grana, suncokret, uzor-majka, kućepazitelj, spomen-ploča, dva-tri

90. Zaokruži slovo ispred točnog odgovora.

a) Kod polusloženica se sklanjaju/dekliniraju oba dijela.

b) Kod polusloženica se sklanja/deklinira samo prvi dio.

c) Kod polusloženica se sklanja/deklinira samo drugi dio.

91. Razvrstaj riječi iz sljedećeg skupa prema načinu tvorbe.

blagdan, sanjariti, nasmijati se, brodovlasnik

a) slaganje _____

b) srašćivanje _____

c) prefiksacija _____

d) sufiksacija _____

1.6. Pravopis/ortografija

92. Zaokruži DA ili NE.

Sve četiri riječi pravilno su napisane.

DA NE

fotoaparat, videozapis, autoplastika, radiopostaja

93. U svakom paru podcrtaj pravilno napisanu riječ.

a) najjednostavniji – naj jednostavniji

b) (ja) potrčah – (ja) potrča

c) (on) bi – (on) bih

d) željeo – želio

94. Zaokruži slovo uz rečenicu u kojoj je pravilno napisana neodređena zamjenica.

a) Shvatio je da tu, daleko od svoje ruže, ne može biti **od nikakve** koristi.

b) Mali Kraljević nije **ni s kim** prije tako iskreno razgovarao.

c) Pilot nije želio **u ničemu** pogriješiti dok je crtao ovcu.

95. Podcrtaj oblike riječi koji nisu u skladu s pravilima standardnog hrvatskoga jezika.

- a) svo/sve
- b) razgovaramo po pitanju/razgovaramo o pitanju
- c) gledatelj (gledalac)/gledaoc
- d) roman od Ive Andrića/roman Ive Andrića

96. Napiši zarez gdje je potrebno.

- a) Ne ostavljaj me Bože moj na trnovitom putu kroz život.
- b) Prijatelji nas upamtite vole onakve kakvi jesmo.

97. Podcrtaj četiri pravilno napisane riječi.

neučim, ne mogu, ne pažnja, nesloga, nemaran, nepjevam, ne bismo, ne bi smo

98. U svakom paru podcrtaj naziv koji je pravilno napisan.

- a) Severin na Kupi – Severin Na Kupi (grad)
- b) Dugi otok – Dugi Otok (otok)
- c) Dugo selo – Dugo Selo (naseljeno mjesto)
- d) Crna gora – Crna Gora (država)

99. Prepiši nazive poštujući pravila pisanja velikog i malog slova.

- a) rimljanin _____
- b) božićni _____
- c) bosanski _____
- d) kineski zid _____

100. Promotri i ispravi pogreške.

- a) Opća Gimnazija „Meša Selimović“ (ustanova) _____
- b) halleyjev komet (nebesko tijelo) _____
- c) Društvo Hrvatskih književnika (društvo) _____
- d) Meša Selimović, „Zlatna Ptica“ (književno djelo) _____

101. Dopiši potrebno slovo u sljedećim riječima (č, ć, dž, đ).

predo( )ba, gle( )er, žu( )kast, ro( )endan

102. Podcrtaj pravilnu rečeničnu konstrukciju.

- a) Pišem olovkom/s olovkom.
- b) Putovali su s vlakom/vlakom.

103. Zaokruži slovo ispred pravilno napisane rečenice.

- a) Lijepo je bilo voziti se Alejom glagoljaša i posjetiti hum, najmanji grad na svijetu.
- b) Lijepo je bilo voziti se Alejom Glagoljaša i posjetiti Hum, najmanji grad na svijetu.
- c) Lijepo je bilo voziti se Alejom glagoljaša i posjetiti Hum, najmanji grad na svijetu.

104. U svakoj je skupini jedna riječ nepravilno napisana. Napiši je pravilno.

- a) nemam, nemogu, nemoj _____
b) nepriličan, ne čovjek, ne idi _____

105. Zaokruži slovo ispred rečenice u kojoj su pravilno upotrijebljeni interpunkcijski/rečenični znaci.

- a) „Blagost je način, nepoznato je put, ljubav je cilj.“ reče nam učitelj.
b) Blagost je način, reče nam učitelj, nepoznato je put, ljubav je cilj.
c) „Blagost je način, nepoznato je put, ljubav je cilj“, reče nam učitelj.

106. U sljedećim rečenicama nedostaju zarezi. Napiši ih tamo gdje su potrebni.

- a) Neretva smaragdna ljepotica ispuni me tajanstvenim nemirom.
b) Kada bi današnji svijet odabrao ljubav čovječanstvo bi moglo preživjeti.

107. Napiši kratice za sljedeće primjere:

- a) doktor _____
b) centimetar _____
c) i slično _____
d) nogometni klub _____

108. Podcrtaj pravilno napisano.

- a) Mehmed-paša / Mehmed paša
b) fra-Petar Anđelović / fra Petar Anđelović

109. Zaokruži slovo ispred pravilno napisane rečenice.

- a) Sjetila se je prijateljičinog rođendana.
b) Radujem se našem susretu.

110. Dopuni sljedeće riječi primjenjujući pravila o pisanju dvoglasnika ije/je.
prel( )p, sm( )šan, cv( )ćarna, cv( )tić

111. Od navedenih imenica izvedi posvojne pridjeve.

- a) Norveška _____
b) Bihać _____
c) Mostar _____
d) Dubrovnik _____

112. Zaokruži slovo ispred rečenica napisanih u skladu s pravilima hrvatskoga standardnog jezika.

- a) Ja ću da otvorim svoju dušu za plemenitost i ljubav.
b) Otvorit ću svoju dušu za plemenitost i ljubav.
c) Da li ste to napisali?
d) Jeste li to napisali?

1.7. Leksik

113. Zaokruži DA ili NE.

a) Skup riječi jednog jezika naziva se leksik.	DA	NE
b) Internacionalizmi su riječi koje se upotrebljavaju u mnogim jezicima.	DA	NE
c) Žargonizmi su novonastale riječi.	DA	NE
d) Sinonimi su riječi suprotnog značenja.	DA	NE

114. Poveži sinonime tako što ćeš pored riječi na desnoj strani napisati odgovarajuće slovo.

a) zatvornik	akcent	_____
b) leksem	slovnica	_____
c) gramatika	suglasnik	_____
d) naglasak	riječ	_____

115. Poveži frazeme s njihovim značenjem upisujući odgovarajuće slovo.

a) graditi kule od karata	_____	nikada
b) čovjek od riječi	_____	biti nerealan
c) kad na vrbi rodi grožđe	_____	pobjeći
d) dati petama vjetra	_____	pošten, iskren čovjek

116. Poveži naziv sa skupinom riječi upisujući odgovarajuće slovo.

a) kompjutor, muzika, trotoar	_____	dijalektizmi
b) mliko, éa divaniš, kaj delaš	_____	žargonizmi
c) zaljubiška, duks, lova	_____	usvojenice
d) palačinka, ćevap, gulaš	_____	tuđice

117. Dopuni tvrdnju.

U našem jeziku postoji pet funkcionalnih stilova. To su:

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. popularno-znanstveni stil.

118. Pozorno pročitaj sljedeći ulomak.

„Dodirnut ćeš nebo, Jonathane, kad dosegneš savršenu brzinu. To ne znači letjeti tisuću kilometara na sat, niti milijun, niti letjeti brzinom svjetlosti, jer savršenstvo nema granica... Ja sam bio gdje god sam i kad god sam poželio. Pogleda preko mora...“

Richard Bach, *Galeb Jonathan Livingston*

Zaokruži točan odgovor.

Kojem funkcionalnom stilu pripada tekst?

- a) Novinarskom stilu.
- b) Znanstvenom stilu.
- c) Administrativnom stilu.
- d) Književnoumjetničkom stilu.

Dopuni tvrdnju.

Slikovitost, subjektivnost, izražajnost... obilježja su _____ stila.

119. Napiši naziv funkcionalnog stila ispod svakog ulomka.

a) „Braniteljica naslova najbolje skijašice svijeta, Slovenka Tina Maze, u talijanskoj je Cortini d'Ampezzo došla do prve ovogodišnje pobjede.

Maze je slavila na spustu Svjetskog kupa u Cortini, ostavivši za 27 stotinki Švicarku Marianne Kaufmann-Abderhalden, dok je trećeplasirana Tina Weirather iz Lihtenštajna zaostala 38 stotinki. Tina Maze je zadnji puta slavila na spustu lani u Garmisch-Partenkirchenu, a upravo današnji spust iz Cortine trebao se održati u Njemačkoj, no otkazan je zbog nedostatka snijega.

Četrnaest dana prije početka ZOI u Sočiju Maze je 23. pobjedom u karijeri potvrdila da joj se forma ipak popravlja...“

_____ *Slobodna Dalmacija*, 25. siječnja 2014. g.

b) „Danas smo istražili svaki četvorni centimetar Zemljine površine pomoću računala na svemirskim letjelicama. Na našem planetu nema tajni, ali Sunčev sustav u velikoj je mjeri neistražen.

Na Mjesecu je neistraženo još stotine tisuća četvornih kilometara... Tu je i Mars, tamnocrvene boje na nebeskom svodu, svijet tako star da su na njemu posljednja živa bića, vjerojatno, umrla kada na Zemlji života još uopće nije bilo. Tu je Venera, sa svojom nevjerojatno vrelom atmosferom, potom Merkur, opasno blizu Suncu, bogat teškim elementima poput zlata i urana. Slijede divovski planeti: Jupiter, Saturn, Uran i Neptun. Njih su istražila dva najplemenitija i najljepša stvorenja koje je čovječanstvo ikada stvorilo, svemirske sonde Voyager...“

_____ *Charles Van Doren, Povijest znanja*

120. Dopuni.

- a) Molba, zahtjev, životopis, prijava pišu se _____ stilom.
- b) Vijest i izvješće pišu se _____ stilom.

2. Književnost (teorija književnosti), medijska kultura

2.1. Književnost

121. Dopuni.

a) Književnost je _____
_____.

b) Navedi književne rodove:

1. _____

2. _____

3. _____

122. Dopuni.

Prema podrijetlu/postanku književnost dijelimo na:

a) _____ i

b) _____.

123. Dopuni.

Izmišljene priče u kojima se govori o čudesnim, fantastičnim događajima i koje obično prikazuju borbu između dobra i zla nazivaju se _____.

124. Odgovori.

Što je basna?

_____.

125. Zaokruži DA ili NE.

Romani, pripovijetke, bajke, novele, basne i crtice su prozne književne vrste.   DA   NE

126. Napiši nazive narodnih/usmenih epsko-lirskih književnih vrsta:

1. _____

2. _____

127. Zaokruži točne tvrdnje.

a) Balada je epsko-lirska pjesma.

b) U baladi se pjeva o nesrećama i stradanjima.

c) U baladi su obično prisutni motivi gradova naše domovine.

128. Dopuni. Posebna vrsta antiteze koja je česta u narodnim pjesmama, a sastoji se od pitanja, negacije tog pitanja i odgovora, zove se _____
_____.

129. Dopuni.

Povjestice su _____
_____.

130. Pročitaj stihove pjesme i zaokruži točan odgovor.

„Ja domovinu imam; tek u srcu je nosim,
I brda joj i dol;
Gdje raj da ovaj prostrem, uzalud svijet prosim,
i... gutam svoju bol!“

Silvije Strahimir Kranjčević, *Moj dom*

Kojoj vrsti lirske pjesme pripadaju navedeni stihovi?

- a) Sevdalinci.
- b) Domoljubnoj/rodoljubnoj pjesmi.
- c) Uspavanki.

131. Pozorno pročitaj stihove.

„Što se b'jeli u gori zelenoj?
Al' su sn'jezi, al' su labutovi?
Da su sn'jezi, već bi okopnuli,
Labutovi, već bi poletjeli.
Nit su sn'jezi, nit su labutovi,
Nego šator age Hasan-age.“

Napiši naslov epsko-lirske pjesme iz koje su navedeni stihovi. _____

132. Dopuni.

- a) Stih „Ljubav treba uvijek davati“ po duljini (prema broju slogova) je _____.
- b) U lirskoj pjesmi Jure Jurkovića *Ljubav san i pčela* imaju ljudske osobine. Takvo stilsko izražajno sredstvo naziva se _____.

133. Dopuni.

Lirske pjesme prema temi možemo podijeliti na:

- a) misaone/refleksivne
- b) _____
- c) _____
- d) _____
- e) _____

134. Navedi osobine pjesničkog izraza.

- a) emocionalnost
- b) _____
- c) _____

135. Dopuni odgovore po uzoru na prvu rečenicu.

- a) Pjesničke slike koje dočaravaju ono što možemo vidjeti nazivamo: vizualne pjesničke slike.
- b) Pjesničke slike koje dočaravaju ono što možemo čuti nazivamo: _____.
- c) Pjesničke slike koje dočaravaju ono što možemo dodirnuti nazivamo: _____.

136. Dopuni.

Kratke pjesme japanskog podrijetla koje se temelje na sažetoj, originalnoj i živopisnoj pjesničkoj slici te najčešće imaju 17 slogova zovu se _____.

137. Zaokruži točnu tvrdnju.

Svečana pjesma posvećena nekoj državi i narodu naziva se:

- a) sonet
- b) himna
- c) balada
- d) haiku.

138. Odgovori.

Što je sonet?

_____.

139. Pozorno pročitaj stihove pjesme *Voćka poslije kiše* Dobriše Cesarića.

„Gle, malu voćku poslije kiše:
Puna je kapi, pa ih njiše.
I bliješti suncem obasjana,
Čudesna raskoš njenih grana.

Al nek se sunce malko skrije,
Nestane sve te čarolije.
Ona je opet kao prvo,
Obično, jadno, malo drvo.“

Riješi zadatke.

- a) Koliko strofa ima pjesma? _____.
- b) Prva i druga pjesnička slika su u kontrastu. _____
- c) Napiši vrstu rime u pjesmi. _____.
- d) Odredi vrstu strofe. _____.

DA NE

140. U sljedećim stihovima prepoznaj i napiši stilske figure.

„Sitni cvrčak sjetno cvrči, jasan
Kao srebren vir;“

Antun Gustav Matoš, *Notturmo*

- a) onomatopeja – _____
- b) usporedba/poređenje – _____

141. Pozorno pročitaj stihove pjesme *Veče na školju* Alekse Šantića. Prepoznavaj i napiši stilske figure, uzimajući u obzir obilježene glasove.

„Pučina plava a) _____

Spava,

Prohladni pada mrak,

Vrh hridi crne b) _____

Trne

Zadnji rumeni zrak.“

142. Pozorno pročitaj stihove pjesme *Zapis o zemlji*.

Pitao jednom tako jednoga vrlo pitac neki: A zapitani odgovor njemu hitan tad dade:

A kto je ta šta je ta da prostiš

Bosna da prostiš jedna zemlja imade

Gdje li je ta

I posna i bosa da prostiš

Odakle je

I hladna i gladna

Kuda je

I k tomu još

Ta

Da prostiš

Bosna

Prkosna

Rekti

Od

Sna

Odgovori.

a) Tko je autor pjesme? _____.

b) Kojoj vrsti lirskih pjesama pripada pjesma? _____.

143. Pročitaj stihove pjesme *Šuma spava*.

„Mrak je. Na dnu šume iz malena vrela

Kaplje troma voda, i tih grolj stoji.

Koritu je na rub n'jema sjena sjela

Pa u miru gluhu zvonke kaplje broji.“

Dopuni.

a) Pjesmu *Šuma spava* napisao je _____.

b) Rima/srok u pjesmi je _____.

144. Pročitaj stihove pjesme *Opomena* Antuna Branka Šimića i odredi jesu li navedene tvrdnje točne.

„Na svom koncu

mjesto u prah

prijeđi sav u zvijezde!“

a) Stihovi pjesme imaju preneseno značenje.

DA NE

b) Pjesma je ispjevana slobodnim stihom.

DA NE

145. Pozorno pročitaj sljedeće stihove.

„Gasne se krvavo oko lipanjskog plavetnog dana
I rujni već dašak struji večeri snene i meke
A parkom cvjetnim tiho – k'o b'jele sablasti neke
Nijeme se pružaju sjene visokih bujnih platana.“

Musa Ćazim Ćatić, *U aleji*

Napiši nazive stilskih figura koje prepoznaješ.

a) „Gasne se **krvavo oko** lipanjskog plavetnog dana“ – _____.

b) „A parkom cvjetnim tiho – **k'o b'jele sablasti neke**, / **Nijeme se pružaju sjene**“ – _____.

146. Poveži pjesmu i autora tako što ćeš dopisati odgovarajuće slovo.

a) <i>Modra rijeka</i>	_____	Sergej Jesenjin
b) <i>Emina</i>	_____	August Šenoa
c) <i>Budi svoj</i>	_____	Mehmedalija Mak Dizdar
d) <i>Pismo majci</i>	_____	Aleksa Šantić

147. Dopuni.

Stilska figura pretjerivanja, u smislu uveličavanja ili umanjivanja stvari, naziva se _____.

148. Objašnjenje stilske figure/sredstva poveži s njihovim nazivima – upiši odgovarajuće slovo.

a) oponašanje zvukova iz prirode	_____	opkoračenje
b) prenošenje misli iz jednog stiha u drugi	_____	personifikacija
c) davanje ljudskih osobina predmetima, biljkama, životinjama i pojavama	_____	epitet
d) pridjev koji stvara živu, karakterističnu, jasnu sliku o imenici uz koju stoji	_____	onomatopeja

149. Dopuni odgovor.

Pričanje događaja može biti kronološko i _____.

150. Dopuni.

Nositelji radnje u epskom književnom djelu su likovi i dijele se na _____ i _____.

151. Upiši odgovarajuće slovo kako bi povezao/la tvrdnje.

a) protagonist je	_____	lik koji se svojim stavovima suprotstavlja glavnom liku.
b) antagonist je	_____	glavni junak, nositelj glavne radnje i pokretač zbivanja.

152. Zaokruži DA ili NE.

a) Motiv je najmanja tematska jedinica.	DA	NE
b) Retrospekcija je isto što i kronologija.	DA	NE
c) Pripovijetka je priča ispričana isključivo u dijalogu.	DA	NE
d) Esej je isto što i ogled.	DA	NE

153. Zaokruži točan odgovor. Pripovijetku *Muljika* napisao je:

- a) Isak Samokovlija
- b) Dinko Šimunović
- c) Miroslav Krleža.

154. Zaokruži točan odgovor.

U noveli *Bitka kod Bistrice Lesne* Miroslav Krleža dočarava:

- a) apsurdnost rata; rat iz perspektive običnih ljudi
- b) vesele i bezbrižne trenutke
- c) prirodne ljepote Bosne i Hercegovine
- d) trenutke dječje razigranosti i šale.

155. Pročitaj sljedeći ulomak i napiši naslov djela i ime i prezime autora.

„Dok su one tako pričajući zaboravile na bolesnicu da je bodre i tješe, Janica najednom uzdahnu i mučno prošapta:

– Marko... ja-bu-ko... moja! Zovite mi Marka!...

Potrčala jedna od njih na vrata. – Oj, Marko, Janica te zove!... Žuri se!...

– Bum došiel već! – otresao se on. Nije on to volio, pa gotovo. Osim toga nije imao ni kad jer je baš svršavao tu svoju patetnu klopku za tvorce.“

a) Naslov djela: _____.

b) Ime i prezime autora: _____.

156. Pozorno pročitaj ulomak iz djela *Šalica kave*, zatim odgovori na postavljena pitanja.

„Jednom sam zaželio crnu kavu. Ni sam ne znam kako sam došao na tu zamisao; jednostavno, poželio sam je. Moguće samo stoga što sam znao da u kući nema ni hljeba, kamoli kave.“

a) Kojoj književnoj vrsti pripada djelo *Šalica kave*? _____.

b) Tko je autor ovog djela? _____.

157. Pročitaj ulomak i odgovori na postavljena pitanja.

„Sjede ljudi.

Preko sasušenih usana, iz dubokih sagorjelih pluća, kulja i vuče se dim. Ide tromo, slaže se, kolutovi se gomilaju na sredini kafane i ispunjavaju je sve do svoda. A ljudi sjede, nepokretni. Noge prekrštene, misli dosadno nejasne kao polubijel dim što se povlači okolo. (...)

Govor se valja lijeno, dugo, riječi padaju teško kao od usana otkinute, glas je usamljen, čudno usamljen, kao da ostaje napušten, neshvaćen, ravnodušan svima.“

- a) Iz kojeg je djela ulomak? _____.
- b) Tko je autor ovog djela? _____.
- c) U fabuli su zastupljeni dinamični motivi? DA NE
- d) Jesu li likovi u priči tromi? DA NE

158. Zaokruži DA ili NE.

Statički motivi u epskom književnom djelu pokreću radnju. DA NE

159. Dopuni.

Pričanje u 1. licu/osobi naziva se _____.

160. Dopuni.

Starac Santiago i dječak Manolino su glavni likovi romana _____
koji je napisao _____.

161. Zaokruži DA ili NE.

Crtica je opsežno epsko djelo, s razvijenom fabulom i većim brojem likova. DA NE

162. Zaokruži točan odgovor.

Samuel i Saruča su glavni likovi iz djela:

- a) Meše Selimovića
b) Isaka Samokovlije
c) Dinka Šimunovića.

163. Zaokruži točan odgovor.

Koja vrsta karakterizacije otkriva društveno podrijetlo lika, njegovu klasnu ili stalešku pripadnost, utjecaj društvene sredine na njegovo ponašanje i stavove?

- a) Socijalna karakterizacija.
b) Psihološka karakterizacija.

Koja vrsta karakterizacije otkriva emocionalni i intelektualni život lika, psihičke procese vezane za njegovu aktivnost, podsvjesna stanja i motivaciju koja ga pokreće na djelovanje i ponašanje?

- a) Govorna karakterizacija.
b) Psihološka karakterizacija.

164. Zaokruži točan odgovor.

„Ogulin mi je rodno mjesto, a 18. travnja 1874. dan mojega rođenja. Moji roditelji (Vladimir Mažuranić, tada državni odvjetnik, a sada umirovljeni potpredsjednik Banskog stola u Zagrebu, i Henrieta rođ. Bernath) budu 1875. premješteni u Karlovac. – No već u mojoj šestoj, a poslije opet u dvanaestoj godini desila se prilika da proboravim neko vrijeme u rodnom mjestu Ogulinu. Odande potječu prvi jaki utisci kojih se sjećam.“

Ivana Brlić-Mažuranić

Navedeni ulomak je iz:

- a) autobiografije
- b) biografije.

165. Dopuni rečenice.

- a) Književno djelo u kojemu su događaji, zapažanja i razmišljanja zabilježeni kronološkim slijedom, iz dana u dan, naziva se _____.
- b) Književno djelo u kojemu se opisuju stvarni događaji i zapažanja s nekog putovanja naziva se _____.

166. Zaokruži dva djela koja je napisao Ivo Andrić.

- a) *Ruža*
- b) *Travnička hronika*
- c) *Na Badnjak*
- d) *Most na Žepi*

167. Poveži vrstu djela i autora tako što ćeš napisati odgovarajuće slovo.

- a) crtica _____ Anne Frank
- b) putopis _____ Isidora Sekulić
- c) dnevnik _____ Grigor Vitez
- d) igrokaz _____ Ivan Cankar

168. Poveži pripovjedački postupak/oblik kazivanja tako što ćeš upisati slovo ulomka na crtu pored ponuđenih odgovora.

- 1. dijalog (razgovor) _____
- 2. opisivanje (deskripcija) _____
- 3. pripovijedanje (naracija) _____
- 4. monolog _____

a) „Preljepo bi bilo da bi moglo trajati“, pomisli. „Želio bih da je sve to bio san, da nikad nisam zakačio tu ribu i da sam u svome krevetu na novinama. Ali čovjek nije stvoren za to da bude pobijeđen“, reče. „Čovjeka možeš uništiti, ali ga ne možeš poraziti!“

Ernest Hemingway, *Starac i more*

b) „Profesor, utučen i mrzovoljan, nije ga ni pogledao. Uzeo je knjigu, udario njome po dlanu lijeve ruke, pogledao broj na poleđini, zatim crvenom pisaljkom precrtao dječakovo ime u popisu, a knjigu položio na ostale knjige koje je prije toga primio.

Ivo Andrić, *Knjiga*

- c) – Mama! Sada znam! Vidio sam sve.
– Što to, sinko?
– Anđela! Silazi u zvonik, udara čekićem po „Unuku“.
– Jesi li baš vidio kako udara?
– Nisam. Al' sam...
– Šuti. Okani se anđela i zvonika. Ne skitaj se okolo. Da mi se više nisi makao odavle!

Vladimir Nazor, *Anđeo u zvoniku*

d) „U sobi je nekako sumorno i kiselo. Možda od onog napoja uz peć ili od krumpira i drača što se na peći kuha za svinje. Dva okanca, mutna i malena (toliko da glava nešto jačeg kalibra ne može kroz njih), propuštaju malo svjetla. U kutu kraj peći sjedi stara majka, mati Mike Labudana. Ona je slijepa, gluha i bez zuba.“

Slavko Kolar, *Breza*

169. Poveži naslov djela i ime i prezime autora/autorice tako što ćeš napisati odgovarajuće slovo.

- a) *Bitka kod Bistrice Lesne* _____ Zlata Kolarić-Kišur
- b) *Suze kojih se stidim* _____ Miroslav Krleža
- c) *Galeb Jonathan Livingston* _____ Ernest Hemingway
- d) *Starac i more* _____ Richard Bach

170. Zaokruži četiri epske književne vrste.

a) himna	f) bajka
b) novela	g) pripovijetka
c) tragedija	h) sevdalinka
d) roman	i) monodrama
e) balada	j) romansa

171. Zaokruži DA ili NE.

Pisac Ivo Andrić dobio je Andersenovu nagradu za književnost 1961. godine.   DA   NE

172. Zaokruži DA ili NE.

a) Drama je književno djelo pisano dijalogom (i monologom), namijenjeno prikazivanju na pozornici.	DA	NE
b) Dijalog je razgovor između dvaju ili više likova.	DA	NE

173. Zaokruži točnu tvrdnju.

Tragedija, komedija i monodrama su:

- a) dramske vrste
- b) epske vrste
- c) lirske vrste.

174. Zaokruži točan odgovor.

Vrsta drame koja govori o smiješnim stranama života i likovima s manama (govornim, tjelesnim, karakternim) koje ih čine smiješnima jer ih ne mogu prevladati, naziva se:

- a) tragedija
- b) komedija.

175. Dopuni.

Unutarnju kompoziciju dramskog djela čine sljedeće etape:

- a) uvod ili ekspozicija,
- b) _____,
- c) vrhunac ili _____,
- d) preokret ili peripetija,
- e) rasplet.

176. Zaokruži DA ili NE.

a) Dramski sukob je okosnica dramske radnje.	DA	NE
b) Dramska situacija prikazuje odnos među likovima u određenom trenutku.	DA	NE

177. Zaokruži točan odgovor.

Najmanja tematska jedinica u dramskoj radnji naziva se:

- a) čin
- b) scena/prizor.

178. Pročitaj ulomak i riješi zadatke.

Giulietta:

Kako li dođe amo, reci mi i zašto?
Zid voćnjaka je visok, teško na nj se popet
A mjesto tebi znači smrt, kad zna se tko si,
Ako te tko od mojih rođaka tu nađe.

Romeo:

Na lakom krilu ljubavi taj zid preletjeh,
Jer međe kamene zapriječiti ne će ljubav;
Što ljubav može, kušat se usuđuje
I zato tvoji rođaci mi nisu brana.

- a) Tko je autor djela iz kojeg je navedeni ulomak? _____
b) Kojoj dramskoj vrsti djelo pripada? _____

179. Zaokruži DA ili NE.

- a) Milan Begović napisao je libreto *Ero s onoga svijeta*. DA NE
b) Molièreov *Škrtac* je novela. DA NE

180. Zaokruži točan odgovor.

- a) *Plava boja snijega* je: a) komedija b) tragedija c) igrokaz.
b) *Hasanaginica* je: a) tragedija b) komedija c) tragikomedija.

181. Zaokruži točan odgovor.

Jednočinka ili aktovka su drugi nazivi za:

- a) tragediju
b) igrokaz.

182. Zaokruži točan odgovor.

Veliki vezir Derviša Sušića je:

- a) povijesna drama
b) povijesni roman.

183. Zaokruži točan odgovor.

Komedije *Ožalošćena porodica* i *Sumnjivo lice* napisao je:

- a) Branislav Nušić
b) Pero Budak.

184. Odgovori na pitanja.

- a) Kako se naziva institucija u kojoj se izvode/igraju sve vrste drama?
_____
b) Kako se naziva prostor, odvojen od gledališta, na kojem glumci izvode dramsko djelo?
_____

185. Milan Ogrizović i Alija Isaković napisali su istoimene drame prema narodnoj baladi čiji je naslov _____.

186. Zaokruži DA ili NE.

- a) Dio teksta pod naslovom *Lica/Osobe* nalazi se na početku dramskog djela.   DA   NE
b) Dio dramskog djela pod naslovom *Lica/Osobe* izgovaraju glumci.   DA   NE

187. Podcrtaj dvije komedije.

Ožalošćena porodica, Hasanaginica, Boja vječnosti, Škrtac

188. Dopuni.

Dramska vrsta u kojoj je radnja ozbiljna, a dramski sukob se razrješava smrću likova, naziva se _____.

189. Dopuni.

Vrste komedije su:

- a) _____
b) _____
c) komedija naravi

190. Zaokruži DA ili NE.

- a) Osnovna izražajna sredstva kazališta su govor, gluma i scenografija.   DA   NE
b) Scenograf stvara i postavlja plesove na pozornici.   DA   NE
c) Koreograf utvrđuje kako će scena izgledati.   DA   NE
d) *Dizanje* ili *spuštanje* zastora označava početak ili završetak čina ili cijele predstave.   DA   NE

2.2. Medijska kultura

191. Dopuni rečenice.

- a) Slikovni i zvukovni zapis zabilježen kamerom naziva se _____.
b) Pojavio se krajem _____ stoljeća.

192. Dopuni odgovor.

Igrani, animirani i _____ film su temeljni _____ rodovi.

193. Zaokruži točan odgovor.

Kako se naziva vrsta filma u kojemu se glumom i prikladnim redateljskim postupcima ostvaruje filmska priča?

- a) Dokumentarni film.
b) Animirani film.
c) Igrani film.

194. Zaokruži DA ili NE.

a) Crtani, lutkarski i kolažni filmovi su vrste igranog filma.	DA	NE
b) Kriminalistički, povijesni i znanstvenofantastični filmovi su vrste igranih filmova.	DA	NE
c) Redatelj rukovodi snimanjem filma.	DA	NE
d) Pripovijetka <i>Breza</i> Slavka Kolara je filmski adaptirana.	DA	NE

195. Zaokruži točan odgovor.

Film koji prikazuje stvarne događaje i ljude u stvarnom prostoru i životnim situacijama naziva se:

- a) dokumentarni
- b) igrani
- c) animirani.

196. Dopuni odgovor.

a) Film bosanskohercegovačkog redatelja Danisa Tanovića, koji je nagrađen *Oskarom*, naziva se: _____.

b) Film hrvatskog redatelja i animatora Dušana Vukotića, koji je nagrađen *Oskarom*, nosi naslov: _____.

197. Zaokruži točan odgovor.

Faza u stvaranju filma, u kojoj se odabiru i povezuju kadrovi, naziva se:

- a) sinopsis
- b) montaža
- c) scenarij.

198. Dopuni.

S obzirom na način prenošenja ili primanja obavijesti, medije dijelimo na:

- a) _____,
- b) _____ i
- c) audiovizualne.

199. Podcrtaj točne odgovore.

Vizualni mediji su: knjige, novine, televizija, časopisi, stripovi, radio i zvučni filmovi.

200. Zaokruži DA ili NE.

Strip je medij slike i riječi. DA   NE

U stripu se dijalog likova najčešće piše u *oblačiću*. DA   NE

PRIMJER URAĐENOG TESTA

1. Odgovori.

- a) Kojim pismom je napisana *Baščanska ploča*? Glagoljicom.
b) Koja pisma su u službenoj uporabi danas u Bosni i Hercegovini? Latinica i ćirilica.

(2x0,50) = 1 bod

2. Navedi nazive glasovnih promjena koje su izvršene u sljedećim riječima.

- a) dječak – dječaće palatalizacija/prva palatalizacija
b) ćevap – ćevabdžinica jednačenje (suglasnika) po zvučnosti
c) majka – majci sibilarizacija/druga palatalizacija
d) žut – žuci jotacija/jotovanje

(4x0,25) = 1 bod

3. Napiši:

- a) oblik komparativa pridjeva *mlad*: mlađi
b) kako je nastao glas *đ* u dobivenom obliku komparativa: jotacijom/jotovanjem

(2x0,50) = 1 bod

4. U navedenoj porodici riječi prepoznaj i napiši korijen riječi.

more, morski, primorje, podmorski, moreplovac, mornar

korijen riječi: mor

1 bod

5. Promotri i ispravi pogreške.

- a) Opća Gimnazija „Meša Selimović“ (ustanova) Opća gimnazija „Meša Selimović“
b) halleyjev komet (nebesko tijelo) Halleyjev komet
c) Društvo Hrvatskih književnika (društvo) Društvo hrvatskih književnika
d) Meša Selimović, „Zlatna Ptica“ (književno djelo) Meša Selimović, „Zlatna ptica“

(4x0,25) = 1 bod

6. U sljedećim stihovima prepoznaj i napiši stilske figure.

„Silni cvrčak sjetno cvrči, jasan

Kao srebren vir;“

Antun Gustav Matoš, *Notturmo*

- a) onomatopeja – Sitni cvrčak sjetno cvrči
b) poređenje – cvrčak... jasan / Kao srebren vir

(2x0,50) = 1 bod

7. Zaokruži slovo ispred rečenice u kojoj su pravilno upotrijebljeni interpunkcijski/rečenični znaci.

- a) „Blagost je način, nepoznato je put, ljubav je cilj.“ reče nam učitelj.
- b) Blagost je način, reče nam učitelj, nepoznato je put, ljubav je cilj.
- c) „Blagost je način, nepoznato je put, ljubav je cilj“, reče nam učitelj.

1 bod

8. Pozorno pročitaj stihove pjesme *Veče na školju* Alekse Šantića. Prepoznaj i napiši stilske figure, uzimajući u obzir obilježene glasove.

„Pučina plava

a) asonanca/asonancija

Spava,

Prohladni pada mrak,

Vrh hridi crne

b) aliteracija

Trne

Zadnji rumeni zrak.“

(2x0,50) = 1 bod

9. Stilska figura pretjerivanja, u smislu uveličavanja ili umanjivanja stvari, naziva se hiperbola.

1 bod

10. Dopuni rečenice.

- a) Slikovni i zvukovni zapis zabilježen kamerom naziva se film.
- b) Pojavio se krajem 19. stoljeća.

(2x0,50) = 1 bod

RJEŠENJA ZADATAKA

1. Jezik (razvoj, gramatika i pravopis)

1.1. Razvoj jezika

1. a) sporazumijevanja
b) staroslavenski/crkvenoslavenski
(2 x 0,50) = 1 bod

2. a) glagoljice
1 bod

3. a) glagoljicom
b) latinica i ćirilica
(2 x 0,50) = 1 bod

4. c) glagoljica
1 bod

1.2. Fonetika i fonologija

5. a) slovo/grafem
b) govorne
c) suglasnike/konsonante/zatvornike
d) a, e, i, o, u
(4 x 0,25) = 1 bod

6. a) DA
b) DA
(2 x 0,50) = 1 bod

7. a) palatalizacija/prva palatalizacija
b) jotacija/jotovanje
c) nepostojano a
d) sibilizacija/druga palatalizacija
(4 x 0,25) = 1 bod

8. a) palatalizacija/prva palatalizacija
b) jednačenje suglasnika po zvučnosti/jednačenje po zvučnosti
c) sibilizacija/druga palatalizacija
d) jotacija/jotovanje
(4 x 0,25) = 1 bod

9. a) jednačenje suglasnika po zvučnosti/jednačenje po zvučnosti
b) jednačenje suglasnika po mjestu tvorbe/jednačenje po mjestu tvorbe
c) palatalizacija/prva palatalizacija
d) jotacija/jotovanje
(4 x 0,25) = 1 bod

10. a) gledaoca
b) promjena l u o/vokalizacija/mijenjanje l sa o
(2 x 0,50) = 1 bod

11. a) čitaoci
b) čitalaca
(2 x 0,50) = 1 bod

12. a) duše
b) palatalizacija/prva palatalizacija
(2 x 0,50) = 1 bod

13. jednačenje suglasnika po mjestu tvorbe/jednačenje po mjestu
1 bod

14. jednačenja suglasnika po zvučnosti/jednačenja po zvučnosti
1 bod

15. a) predsjednik
b) odšteta
c) jedanput
d) bežični
(4 x 0,25) = 1 bod

16. a) otpjevati
b) jednačenje suglasnika po zvučnosti/jednačenje po zvučnosti
(2 x 0,50) = 1 bod

17. a) kruščić
b) jednačenje suglasnika po mjestu tvorbe/jednačenje po mjestu tvorbe
(2 x 0,50) = 1 bod

18. a) vožnja
b) jednačenje suglasnika po mjestu tvorbe/jednačenje po mjestu tvorbe
(2 x 0,50) = 1 bod

19. a) sedmi
b) nepostojano a
(2 x 0,50) = 1 bod

20. a) mlađi
b) jotacijom/jotovanjem
(2 x 0,50) = 1 bod

21. a) vidio
b) smijeh
c) vježba
d) dijete
(4 x 0,25) = 1 bod

22. a) snjegovi/snijezi
b) lijekovi
(2 x 0,50) = 1 bod

23. jotacija/jotovanje
1 bod

24. a) bubrežima
b) sibilizaciju/drugu palatalizaciju
(2 x 0,50) = 1 bod

25. b) jednačenja suglasnika po mjestu tvorbe
1 bod

26. slog
1 bod

27. a) ki-lo-me-tar
b) i/o/e/a
c) k/l/m/t/r
d) tar
(4 x 0,25) = 1 bod

28. e-lek-tro-in-že-njer
1 bod

29. a) DA
b) DA
c) NE
d) DA
(4 x 0,25) = 1 bod

30. c) Crv.
1 bod

31. a) miš
1 bod

32. kratkosilazni, kratkouzlazni, dugosilazni, dugouzlazni
(4 x 0,25) = 1 bod

33. DA
1 bod

1.3. Morfologija

34. a) promjenjive
b) nepromjenjive
(2 x 0,50) = 1 bod

35. a) ti, vaš, nešto
1 bod

36. b) u, na, po
1 bod

37. a) deklinacija/sklonidba
b) konjugacija/sprezanje
(2 x 0,50) = 1 bod

38. b) gradivne
1 bod

39. d) zbirne
1 bod

40. a) prijedlog
b) prilog
c) usklik
d) čestica/riječca/partikula
(4 x 0,25) = 1 bod

41. c) način
f) osoba lice
(2 x 0,50) = 1 bod

42. a) lokativ
b) vokativ
c) lokativ
d) akuzativ
(4 x 0,25) = 1 bod

43. a) lokativ
a) lokativ
(2 x 0,50) = 1 bod

44. a) leže
b) bijele
c) drvenom
d) na
(4 x 0,25) = 1 bod

45. a) donio
b) rimskih
c) se nasmijali
d) posjetitelja
(4 x 0,25) = 1 bod

46. 1. komu? čemu?
2. (s) kim? čim?
3. koga? čega?
4. tko? što?
(4 x 0,25) = 1 bod

47. b) Otkrit ću ti svoju tajnu.
1 bod

48. a) bljeđi
b) bolji
(2 x 0,50) = 1 bod

49. a) najjači
b) najviši
(2 x 0,50) = 1 bod

50. c) ti, mi, ja

1 bod

51. a) moju

b) naš

c) vaše

d) tvoje

(4 x 0,25) = 1 bod

52. a) DA

b) DA

c) NE

d) DA

(4 x 0,25) = 1 bod

53. a) tobom

b) mi

c) nama

d) mu

(4 x 0,25) = 1 bod

54. Glagoli su riječi koje označavaju radnju, stanje i zbivanje.

1 bod

55. a) čitati, veslati

b) sjediti

c) grmjeti

(4 x 0,25) = 1 bod

56. a) zaranjati

b) bježati

c) čitati

d) prati

(4 x 0,25) = 1 bod

57. infinitiv

1 bod

58. 1. slušam

2. slušala sam

3. slušati

4. slušat ću

(4 x 0,25) = 1 bod

59. a) lične

b) bezlične/nelične

(2 x 0,50) = 1 bod

60. a) Mačka je ležala na krovu.

b) Mačka će ležati / ležat će na krovu.

(2 x 0,50) = 1 bod

61. a) volio

b) voljela

(2 x 0,50) = 1 bod

62. a) pomoćni glagol biti (jesam)/enklitički oblik pomoćnog glagola biti (jesam)

b) odnosna zamjenica

c) količinski prilog/prilog

d) opća imenica

(4 x 0,25) = 1 bod

63. a) opisni pridjev

b) glagolski pridjev radni

c) opća imenica

d) veznik

(4 x 0,25) = 1 bod

64. NE

1 bod

65. b) Pridjevima.

1 bod

1.4. Sintaksa

66. b) priložna oznaka

d) objekt

(2 x 0,50) = 1 bod

67. a) su izbacili

b) valovi

c) školjku

d) na plažu

(4 x 0,25) = 1 bod

68. a) predikat
b) subjekt
c) priložna oznaka vremena/priložna oznaka količine
d) atribut
(4 x 0,25) = 1 bod

69. c) je voljelo voziti
1 bod

70. a) nobelovac
b) mnoge
c) romane
d) Ivo Andrić
(4 x 0,25) = 1 bod

71. a) Dan je oblačan.
1 bod

72. b) čaj od mente
1 bod

73. a) Rečenica je skup riječi ili samo jedna riječ kojima se iskazuje misao (obavijest, poruka, pitanje). / Rečenica je misao iskazana riječima.
b) Klauze/surečenice su proste/jednostavne rečenice sastavnice složene rečenice.
(2 x 0,50) = 1 bod

74. b) Gledajući film, zadrijemala sam pred televizorom.
1 bod

75. a) nezavisan
b) zavisan
(2 x 0,50) = 1 bod

76. b) Odnos među klauzama je nezavisan.
c) Navedena rečenica je sastavna.
(2 x 0,50) = 1 bod

77. a) zavisno složena rečenica
b) nezavisno složena rečenica
c) nezavisno složena rečenica
d) zavisno složena rečenica
(4x0,25)= 1 bod

78. 4. Ako te bude zanimalo, sve ću ti ispričati.

1. Ubrao je jabuku i pružio je bratu.
  3. Ustajem rano, zato sam često pospana.
  2. Kad se vratim kući, napisat ću zadaću.
- (4 x 0,25) = 1 bod

79. Kad/dok sam se vraćao iz škole, razmišljao sam o svom rođendanu.

1 bod

80. a) nakon što

- b) ako
- c) iako
- d) samo

(4 x 0,25) = 1 bod

81. a) a, ali, nego, već, no

1 bod

82. Kad je nastavnik ušao u razred, prestali smo pričati.

1 bod

83. b) isključna rečenica

1 bod

84. a) radi

- b) zbog

(2 x 0,50) = 1 bod

1.5. Tvorba riječi

85. a) pri

- b) je

(2 x 0,50) = 1 bod

86. DA

1 bod

87. mor

1 bod

88. a) sufiksnom tvorbom/sufiksacijom/izvođenjem

- b) složenice

(2 x 0,50) = 1 bod

89. lovor-grana, uzor-majka, spomen-ploča, dva-tri

(4 x 0,25) = 1 bod

90. c) Kod polusloženica se sklanja/deklinira samo drugi dio.

1 bod

91. a) brodovlasnik

b) blagdan

c) nasmijati se

d) sanjariti

(4 x 0,25) = 1 bod

1.6. Pravopis/ortografija

92. DA

1 bod

93. a) najjednostavniji

b) potrčah

c) bi

d) želio

(4 x 0,25) = 1 bod

94. b) Mali Kraljević nije ni s kim prije tako iskreno razgovarao.

1 bod

95. a) svo

b) razgovaramo po pitanju

c) gledaoc

d) roman od Ive Andrića

(4 x 0,25) = 1 bod

96. a) Ne ostavljaj me, Bože moj, na trnovitom putu kroz život.

b) Prijatelji nas, upamtite, vole onakve kakvi jesmo.

(2 x 0,50) = 1 bod

97. ne mogu, nesloga, nemaran, ne bismo

(4 x 0,25) = 1 bod

98. a) Severin na Kupi

b) Dugi otok

c) Dugo Selo

d) Crna Gora

(4 x 0,25) = 1 bod

99. a) Rimljanin

b) božićni

c) bosanski

d) Kineski zid

(4 x 0,25) = 1 bod

100. a) Opća gimnazija „Meša Selimović“

b) Halleyjev komet

c) Društvo hrvatskih književnika

d) Meša Selimović, „Zlatna ptica“

(4 x 0,25) = 1 bod

101. predo(dž)ba, gle(č)er, žu(ć)kast, ro(đ)endan

(4 x 0,25) = 1 bod

102. a) Pišem olovkom

b) Putovali su vlakom.

(2 x 0,50) = 1 bod

103. c) Lijepo je bilo voziti se Alejom glagoljaša i posjetiti Hum, najmanji grad na svijetu.

1 bod

104. a) ne mogu

b) nečovjek

(2 x 0,50) = 1 bod

105. c) „Blagost je način, nepoznato je put, ljubav je cilj“, reče nam učitelj.

1 bod

106. a) Neretva, smaragdna ljepotica, ispuni me tajanstvenim nemirom.

b) Kada bi današnji svijet odabrao ljubav, čovječanstvo bi moglo preživjeti.

(2 x 0,50) = 1 bod

107. a) dr.

b) cm

c) i sl.

d) NK

(4 x 0,25) = 1 bod

108. a) Mehmed-paša

b) fra Petar Anđelović

(2 x 0,50) = 1 bod

109. b) Radujem se našem susretu.

1 bod

110. prel(ije)p, sm(ije)šan, cv(je)ćarna, cv(je)tić

(4 x 0,25) = 1 bod

111. a) norveški

b) bihaćki

c) mostarski

d) dubrovački

(4 x 0,25) = 1 bod

112. b) Otvorit ću svoju dušu za plemenitost i ljubav.

d) Jeste li to napisali?

(2 x 0,50) = 1 bod

1.7. Leksik

113. a) DA

b) DA

c) NE

d) NE

(4 x 0,25) = 1 bod

114. akcent d)

slovnica c)

suglasnik a)

riječ b)

(4 x 0,25) = 1 bod

115. c) nikada

a) biti nerealan

d) pobjeći

b) pošten, iskren čovjek

(4 x 0,25) = 1 bod

116. b) dijalektizmi

c) žargonizmi

d) usvojenice

a) tuđice

(4 x 0,25) = 1 bod

- 117.** a) znanstveni stil
b) književnoumjetnički stil
c) novinarski stil
d) administrativni stil
(4 x 0,25) = 1 bod

- 118.** d) Književnoumjetničkom stilu.
književnoumjetničkog
(2 x 0,50) = 1 bod

- 119.** a) novinarski stil
b) znanstveni stil
(2 x 0,50) = 1 bod

- 120.** a) administrativnim
b) novinarskim
(2 x 0,50) = 1 bod

2. Književnost (teorija književnosti), medijska kultura

2.1. Književnost

- 121.** a) vrsta umjetnosti koja se izražava riječima
b) 1. epika
2. lirika
3. drama
(4 x 0,25) = 1 bod

- 122.** a) usmenu/narodnu
b) pisano/umjetničku
(2 x 0,50) = 1 bod

- 123.** bajke
1 bod

- 124.** Basna je kratka priča u kojoj su glavni likovi životinje.
1 bod

- 125.** DA
1 bod

- 126.** 1. balada
2. romansa
(2 x 0,50) = 1 bod

- 127.** a) Balada je epsko-lirska pjesma.
b) U baladi se pjeva o nesrećama i stradanjima.
(2 x 0,50) = 1 bod
- 128.** slavenska antiteza
1 bod
- 129.** epsko-lirske pjesme koje pjevaju o povijesnim događajima i osobama.
1 bod
- 130.** b) Domoljubnoj/rodoljubnoj pjesmi.
1 bod
- 131.** Hasanaginica
1 bod
- 132.** a) deseterac
b) personifikacija
(2 x 0,50) = 1 bod
- 133.** b) deskriptivne/opisne
c) ljubavne
d) socijalne/društvene
e) domoljubne/rodoljubne
(4 x 0,25) = 1 bod
- 134.** b) slikovitost
c) ritmičnost/melodičnost
(2 x 0,50) = 1 bod
- 135.** b) akustične/auditivne pjesničke slike
c) taktilne pjesničke slike
(2 x 0,50) = 1 bod
- 136.** haiku (pjesme)
1 bod
- 137.** b) himna
1 bod
- 138.** Sonet je pjesma od 14 stihova obično raspoređenih u dva katrena i dvije tercine.
1 bod

139. a) Dvije.

b) DA

c) Parna.

d) Katren/četverostih.

(4 x 0,25) = 1 bod

140. a) sitni cvrčak sjetno cvrči

b) cvrčak... jasan / Kao srebrn vir

(2 x 0,50) = 1 bod

141. a) asonanca/asonancija

b) aliteracija

(2 x 0,50) = 1 bod

142. a) Mehmedalija Mak Dizdar.

b) Domoljubnim/rodoljubnim pjesmama.

(2 x 0,50) = 1 bod

143. a) Vladimir Nazor

b) ukrštena

(2 x 0,50) = 1 bod

144. a) DA

b) DA

(2 x 0,50) = 1 bod

145. a) metafora

b) usporedba/poređenje

(2 x 0,50) = 1 bod

146. d) Sergej Jesenjin

c) August Šenoa

a) Mehmedalija Mak Dizdar

b) Aleksa Šantić

(4 x 0,25) = 1 bod

147. hiperbola

1 bod

148. b) opkoračenje

c) personifikacija

d) epitet

a) onomatopeja

(4 x 0,25) = 1 bod

149. retrospektivno

1 bod

150. glavne i sporedne

(2 x 0,50) = 1 bod

151. b) lik koji se svojim stavovima suprotstavlja glavnom liku.

a) glavni junak, nositelj glavne radnje i pokretač zbivanja.

(2 x 0,50) = 1 bod

152. a) DA

b) NE

c) NE

d) DA

(4 x 0,25) = 1 bod

153. b) Dinko Šimunović

1 bod

154. a) apsurdnost rata; rat iz perspektive običnih ljudi

1 bod

155. a) Breza

b) Slavko Kolar

(2 x 0,50) = 1 bod

156. a) Crtici.

b) Ivan Cankar.

(2 x 0,50) = 1 bod

157. a) „U bosanskoj kafani“

b) Zija Dizdarević.

c) NE

d) DA

(4 x 0,25) = 1 bod

158. NE

1 bod

159. ich forma/ja forma

1 bod

160. „Starac i more“, Ernest Hemingway

(2 x 0,50) = 1 bod

161. NE

1 bod

162. b) Isaka Samokovlije

1 bod

163. a) Socijalna karakterizacija.

b) Psihološka karakterizacija.

(2 x 0,50) = 1 bod

164. a) autobiografije

1 bod

165. a) dnevnik

b) putopis

(2 x 0,50) = 1 bod

166. b) *Travnička hronika*

d) *Most na Žepi*

(2 x 0,50) = 1 bod

167. c) Anne Frank

b) Isidora Sekulić

d) Grigor Vitez

a) Ivan Cankar

(4 x 0,25) = 1 bod

168. 1. dijalog

c)

2. opisivanje

d)

3. pripovijedanje

b)

4. monolog

a)

(4 x 0,25) = 1 bod

169. b) Zlata Kolarić-Kišur

a) Miroslav Krleža

d) Ernest Hemingway

c) Richard Bach

(4 x 0,25) = 1 bod

170. b) novela

d) roman

f) bajka

g) pripovijetka

(4 x 0,25) = 1 bod

171. NE

1 bod

172. a) DA

b) DA

(2 x 0,50) = 1 bod

173. a) dramske vrste

1 bod

174. b) komedija

1 bod

175. b) zaplet

c) kulminacija

(2 x 0,50) = 1 bod

176. a) DA

b) DA

(2 x 0,50) = 1 bod

177. b) scena/prizor

1 bod

178. a) William Shakespeare.

b) Tragediji.

(2x 0,50) = 1 bod

179. a) DA

b) NE

(2 x 0,50) = 1 bod

180. a) *Plava boja snijega* je: c) igrokaz.

b) *Hasanaginica* je: a) tragedija.

(2 x 0,50) = 1 bod

181. b) igrokaz

1 bod

182. a) povijesna drama

1 bod

183. a) Branislav Nušić

1 bod

184. a) Kazalište/teatar/pozorište.
b) Scena/pozornica/bina.
(2 x 0,50) = 1 bod

185. „Hasanaginica“
1 bod

186. a) DA
b) NE
(2 x 0,50) = 1 bod

187. *Ožalošćena porodica, Škrtac*
(2 x 0,50) = 1 bod

188. tragedija
1 bod

189. a) komedija karaktera
b) komedija intrige/situacije
(2 x 0,50) = 1 bod

190. a) DA
b) NE
c) NE
d) DA
(4 x 0,25) = 1 bod

2.2. Medijska kultura

191. a) film
b) 19.
(2 x 0,50) = 1 bod

192. dokumentarni, filmski
(2 x 0,50) = 1 bod

193. c) Igrani film.
1 bod

194. a) NE
b) DA
c) DA
d) DA
(4 x 0,25) = 1 bod

195. a) dokumentarni

1 bod

196. a) „Ničija zemlja“

b) „Surogat“

(2 x 0,50) = 1 bod

197. b) montaža

1 bod

198. a) vizualne

b) auditivne

(2 x 0,50) = 1 bod

199. knjige, novine, časopisi, stripovi

(4 x 0,25) = 1 bod

200. a) DA

b) DA

(2 x 0,50) = 1 bod

LITERATURA

- Eugenija Barić i drugi, Hrvatska gramatika, Školska knjiga, Zagreb, 1997.
- Josip Silić – Ivo Pranjković, Gramatika hrvatskog jezika za gimnazije i visoka učilišta, Školska knjiga, Zagreb, 2007.
- Olga Lekić, Moj hrvatski 5, Naklada Alfa, Mostar, 2010.
- Olga Lekić, Moj hrvatski 6, Naklada Alfa, Mostar, 2009.
- Milena Pranjković – Renata Toljušić, Moj hrvatski 7, Naklada Alfa, Mostar, 2010.
- Olga Lekić – Milena Pranjković, Moj hrvatski 8, Naklada Alfa, Mostar, 2011.
- Marina Cubric – Mirela Barbarosa – Sikic, Praktični školski pravopis, Školska knjiga, 2012.
- Finka – Babić – Moguš, Hrvatski pravopis, Školska knjiga, Zagreb, 2002.
- Nives Opačić, Reci mi kratko i jasno, Novi liber, 2009.
- Olga Lekić – Biljana Nikolić, Moja čitanka 7, Naklada Alfa, Mostar, 2007.
- Olga Lekić – Biljana Nikolić, Moja čitanka 8, Naklada Alfa, Mostar, 2011.
- Zvonimir Diklić – Joža Skok, Hrvatska čitanka 5, Školska knjiga, Zagreb, 2002.
- Joža Skok – Ante Bežen – Željko Ivanković, Hrvatska čitanka 8, Školska naklada, Mostar, 2007.
- Milivoj Solar, Teorija književnosti, Školska knjiga, Zagreb, 1981.
- Zdenko Lešić, Teorija književnosti, Službeni glasnik, Beograd, 2008.
- Tvrtko Čubelić, Književni leksikon, Filozofski fakultet, Zagreb, 1972.